

Tillægsbetænkning afgivet af Retsudvalget den 27. maj 2009

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, våbenloven, lov om politiets virksomhed, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og forvaltningsloven

(Styrket indsats mod bandekriminalitet m.v.)

[af justitsministeren (Brian Mikkelsen)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 29. april 2009 og var til 1. behandling den 7. maj 2009. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget. Udvalget afgav betænkning den 20. maj 2009. Lovforslaget var til 2. behandling den 26. maj 2009, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i Retsudvalget.

Møder

Udvalget har, efter at lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i 2 møder.

Samråd

Udvalget har stillet 1 spørgsmål til justitsministeren til mundtlig besvarelse. Justitsministeren har besvaret spørgsmålet i et samråd med udvalget den 27. maj 2009. Ministeren har efterfølgende sendt udvalget det talepapir, der lå til grund for ministerens besvarelse af spørgsmålet.

Spørgsmål

Udvalget har efter afgivelse af betænkning stillet 11 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

Et af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar er optrykt som bilag 2 til tillægsbetænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, S, DF, SF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* i den affattelse, hvori det foreligger efter 2. behandling.

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget støtter op om bandepakken og havde til 2. behandling stillet et ændringsforslag med sigte på at få »lukket det hul«, der ifølge Socialdemokratiets opfattelse var i det oprindelige lovforslag fra regeringen.

Ændringsforslaget fra Socialdemokraterne fjernede den forskel, der var på, om våbnet findes på en person i det offentlige rum, eller om våbnet opdages alle mulige andre steder som i rockerborge eller i private boliger. Den skærpede straf, regeringen havde lagt op til, ville kun komme til at gæl-

de, hvis våbnet blev opdaget på et offentligt sted, og kun hvis våbnet opbevaredes med tilhørende ammunition.

Det er Socialdemokraternes opfattelse, at det oprindelige lovforslag var ulogisk og utilstrækkeligt, fordi mange våben findes andre steder end i det offentlige rum og også uden tilhørende ammunition. Og Socialdemokraterne mener ikke, det skal være tilfældigheder, der afgør, hvor man bliver taget med våbnet – og derfor tilfældigheder, der afgør, hvilken straf man får.

Derfor valgte Socialdemokraterne at stille et ændringsforslag. For Socialdemokraterne frygtede, at hvis ændringsforslaget fra Socialdemokraterne ikke blev inkluderet i lovgivningen, så vil rockere og bandemedlemmer blot opbevare våben og ammunition adskilt og eventuelt have en »soldat« med sig til at bære enten det ene eller det andet, fordi det vil betyde, at straffen bliver mindre.

Socialdemokraternes forslag, som i øvrigt er inspireret af politidirektør Hanne Bech Hansens høringssvar, sidestiller derfor, om våbnet findes i det offentlige rum eller hjemme i entreen, og om våbnet er ladet eller om ammunitionen ligger sammen med våbnet.

Som en konsekvens af den øgede straf foreslår Socialdemokraterne også, at strafskærpelserne kommer til at omfatte eksplosivstoffer, der på grund af deres særdeles skadelige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, sådan at disse også udløser minimumsstraf, og så våbnene på denne måde sidestilles. Dette er også foreslået i høringssvaret fra Københavns Politi.

Endelig understreges, at Socialdemokraternes ændringsforslag ikke ændrer ved det faktum, at der fortsat er en ventil i loven, således at ikke alle skal idømmes minimumsstraf.

Der vil på trods af minimumsstraf stadig være mulighed for at gå under eller sørge for bortfald af straf, »hvis oplysninger om gerningen, gerningsmandens person eller andre forhold taler herfor«.

Da regeringen, efter ændringsforslaget fra Socialdemokraterne var stillet, selv valgte at stille et lignende ændringsforslag, følger nedenfor Socialdemokraternes kommentarer til regeringens ændringsforslag.

Socialdemokraterne stillede netop sit ændringsforslag, fordi det ville »lukke et hul«, som der efter Socialdemokraternes opfattelse var i regeringens oprindelige lovforslag. Og fordi Socialdemokraterne ville sidestille skydevåben og eksplosivstoffer. Men da det åbenbart var væsentligt for regeringen ikke at vedtage et af oppositionens ændringsforslag, stillede den derfor sit eget ændringsforslag, hvis retorik er mere omfattende, mens indholdet er det samme.

Der er dog skærpelser i regeringens ordlyd, og derfor stillede Socialdemokraterne en række udvalgs spørgsmål for at få sikkerhed for, at ændringsforslaget, selv om det blev frembragt i hast, ikke ville medføre retssikkerhedsmæssige problemer.

Socialdemokraterne har nu fået svar på sine spørgsmål. Især vil Socialdemokraterne fremhæve svaret på spørgsmål 26, hvori Rigspolitiet bemærker: »De stillede ændringsforslag giver ikke Rigspolitiet anledning til bemærkninger af politifaglig eller kriminalpræventiv karakter.«

Ligeledes skal det fremhæves, at Rigsadvokaten i samme svar har anført, at det ifølge begge ændringsforslag fortsat er en betingelse, at overtrædelsen skal være sket under særlig skærpende omstændigheder.

På baggrund af ovenstående svar til Folketinget har Socialdemokraterne ingen problemer med at tilslutte sig regeringens ændringsforslag, der er så meget lig Socialdemokraternes.

Yderligere ønsker Socialdemokraterne at fremhæve, at der fortsat er en ventil, således at straffen kan være under 12 måneders fængsel, og at det ikke er meningen, at de skærpene omstændigheder vil blive brugt i retssager, hvor det ikke giver mening. Ligesom Rigsadvokaten bemærker, at der i bemærkningerne til lovforslaget er nævnt en række tilfælde, hvor der typisk ikke vil foreligge særlig

skærpende omstændigheder, og at det forudsættes, at disse tilfælde fortsat ikke vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 192 a, stk. 1, og at det således fortsat vil bero på en konkret vurdering af de foreliggende omstændigheder, om en overtrædelse skal henføres under bestemmelsen, jf. herved også justitsministerens besvarelse af spørgsmål 28.

Socialdemokraterne hæfter sig ved, at Straffelovrådet skal komme med en udtalelse, og beklager, at regeringen ender med at sende et lovforslag, der ligger så langt fra det udkast, man sendte i høring, til 3. behandling.

Men Socialdemokraterne kan ikke have noget imod, at paragraffen også omfatter at indføre, udføre, transportere, erhverve, overdrage, besidde, bære, anvende, tilvirke, udvikle eller med henblik på udvikling forske i

1) skydevåben eller

2) andre våben eller eksplosivstoffer, når våbnet eller eksplosivstofferne på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade.

Socialdemokraterne mener dog fortsat, at det ville være rigtigst, at loven bliver evalueret, og vil derfor endnu engang beklage, at V, KF og DF modsætter sig dette.

Men Socialdemokraterne er meget tilfredse med, at regeringen har valgt at ville lave en frit lejdeaktion, så folk kan få afleveret de våben, som de måtte være kommet i besiddelse af, men som de ikke ønsker at beholde. Og vi hæfter os ved, at aktionen er en overvældende succes.

Sluttelig vil Socialdemokraterne gerne endnu en gang give udtryk for, at selv om Socialdemokraterne støtter op om strafskærperne og er tilfredse med, at »hullet lukkes«, så mener Socialdemokraterne ikke, straf kan stå alene. Socialdemokratiet ønsker, på linje med den øvrige opposition, at der laves en samlet national handlingsplan for indsatsen mod organiseret kriminalitet og væbnede opgør, der involverer alle de mange myndigheder, institutioner, foreninger og andre, der kan indgå i arbejdet. Socialdemokraterne mener, at regeringen burde tage initiativ til en mere langsigtet, forebyggende og resocialiserende indsats over for bandemedlemmer og mennesker, der er i risikozonen for at blive rekrutteret til bander. I den forbindelse mener Socialdemokraterne på linje med den øvrige opposition, at en sådan national handleplan burde tage udgangspunkt i de to beslutningsforslag nr. B 141 og B 191 fremsat af oppositionen i foråret 2009.

Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget finder det ganske uholdbart, at der i Københavns gader snart har verseret et opgør mellem kriminelle elementer i 10 måneder. Dette opgør – »bandekrigen« – er kommet til udtryk i gensidige opgør mellem kriminelle grupperinger i form af bl.a. utallige skyderier, voldelige overfald på åben gade og bilpåkørsler af mennesker. I de mest grelle tilfælde er uskyldige blevet ramt og endda dræbt.

Denne groteske situation er helt usædvanlig og ekstraordinær, og det har kaldt på ekstraordinære initiativer. Det har ligget SF på sinde, at bandekrigen skulle stoppes hurtigt og effektivt, og roen, trygheden og sikkerheden skulle genskabes for de borgere, der har måttet lide under at bo midt i skudepisoderne.

SF har bl.a. fremsat to beslutningsforslag sammen med S og yderligere et sammen med den samlede opposition som bidrag til løsningen af problemerne med bandekriminalitet. S og SF har bl.a. foreslået en minimumsstraf for våbenbesiddelse i det offentlige rum, når denne var relateret til et verserende bandeopgør. Baggrunden for forslaget om minimumsstraf er bl.a., at SF ikke finder, der er undskyldelige grunde til at medbringe skydevåben med ammunition i det offentlige rum. Det er en nøje planlagt og velovervejede handling, og der er en overvejende sandsynlighed for, at våbenbæreren vil tage våbnet i anvendelse, hvis den »rigtige« situation opstår.

Desuden har det været afgørende for SF at skabe ro i de skudplagede områder. Vi ønsker ikke, at borgere flygter fra bestemte byområder, fordi de er utrygge. Vi har ikke brug for, at områder ændres til ghettoer eller ressourcetsvage områder, fordi alle, der kan det, flytter ud. Det er en udvikling, der vil være katastrofal, hvis den griber om sig.

SF stemmer for regeringens lovforslag, som bl.a. indeholder en række strafskærpelser i forhold til bl.a. våben og visse kriminelle handlinger, der er relateret til verserende bandeopgør. Det gør vi, fordi vi vil medvirke til at sikre, at bandemedlemmer ikke står på gaden med et nyt våben 2 måneder efter den første anholdelse. Her er det ikke resocialisering og forebyggelse, der kommer først, men hensynet til borgerne. Det er således nødvendigt at fjerne de skydende fra gaden for at få »ro på« her og nu.

SF anerkender, at minimumsstraf er et udsædvanligt skridt, men at situationen også er udsædvanlig. Derfor ønsker SF også, at konsekvenserne af lovforslaget undergår en automatisk revision efter 2 år, hvorfor SF også har stillet ændringsforslag herom. SF noterer imidlertid, at Dommerforeningens formand, Jørgen Lougart, har udtalt, at minimumsstraffe kan anvendes – men at det kræver forsigtighed. Det anerkender SF, hvorfor SF's forslag også er mere præcist indsnævret til kun at omfatte våbenbesiddelser i det offentlige rum, og som har relation til verserende bandeopgør.

SF er tilfreds med, at regeringen har bedt Straffelovrådet om at se på brugen af minimumsstraf, men forholder sig uforstående over for, at regeringen imod sine egne intentioner i det oprindelige lovforslag udvider brugen af minimumsstraf kraftigt med sit ændringsforslag – inden Straffelovrådet har nået at udtale sig om netop brugen af minimumsstraf. SF må konstatere, at regeringen ikke har brugt Straffelovrådet, sådan som den selv har anbefalet det.

Regeringens ændringsforslag er ligeledes udarbejdet og stillet i sådan en hast, at et ordentligt udvalgsarbejde har fået meget svære betingelser, og sådan, at en ny høringsrunde af det kraftigt ændrede lovforslag ikke vil kunne nås inden Folketingets afslutning. Det virker desuden ulogisk, at regeringen i sit oprindelige lovforslag erkender, at minimumsstraf rejser en række vanskelige principielle spørgsmål, og at justitsministeren under samrådet den 28. maj 2009 erkendte, at minimumsstraffe »... er på dørtærskelen til at gribe ind i autonomien hos domstolene«, og så ender med at udvide området endnu mere, inden den har forhørt sig hos Straffelovrådet. SF havde en klar forventning om, at regeringen ville afvente udtalelsen fra Straffelovrådet og forholde sig til den. Og set i lyset af Jørgen Lougarts udtalelser om forsigtighed i anvendelsen af minimumsstraffe finder SF, at det ville have været rigtigst at afvente denne, førend området udvides endnu mere.

SF stemte bl.a. nej til regeringens ændringsforslag, fordi de begreber, der anvendes er vage og uklare. Det må være et almindeligt retsprincip, at lovgivningen skal være klar, gennemsigtig og til at indrette sig efter – for borgerens skyld. Begreber som »under særlig skærpende omstændigheder« og »visse grove forbrydelser« angiver ikke klart, hvem der omfattes af forslaget, og ministeren erkender selv i sit svar på spørgsmål 48, at det vil bero på de konkrete omstændigheder. Justitsministeren kunne heller ikke under samrådet den 28. maj 2009 definere nærmere, hvad de skærpende og formildende omstændigheder ville være i forhold til brug af minimumsstraf.

SF har ikke fået klare svar på, hvad der er tilladt i forhold til at indføre, udføre, transportere, erhverve, overdrage, besidde, bære, anvende, tilvirke eller med henblik på udvikling forske i skydevåben, jf. svar på spørgsmål 30, der udelukkende beskriver det forbudte.

SF mener, at våbenlovsovertrædelser skal straffes, og at ulovlig omgang med våben er uacceptabelt. SF finder, at det oprindelige lovforslag med en udvidelse af strafferammen fra 4 til 6 år på andre våbenlovsovertrædelser end besiddelse på offentligt sted var en fornuftig skærpelse, der var udmærket egnet til at sikre en væsentlig straf og, vigtigst af alt, indrettet på en sådan måde, at domstolene fik mulighed for at tage hensyn til hele spektret af milde og grove overtrædelser. SF stemte

derfor også nej til ændringsforslaget, fordi strafudmåling i det væsentlige bør være domstolenes opgave, og SF frygter, at man i den milde ende af skalaen kan komme til at se sager, hvor minimumsstraf ikke afspejler forholdets grovhed. Minimumsstraf bør efter SF's opfattelse være knyttet til den nøje planlagte og velovervejede handling, hvormed et våben medbringes i det offentlige rum. Der er i sådanne sager en umiddelbar risiko for, at våbnet vil blive anvendt og føre til en optrapning af konflikter. Hovedhensynet må her være at fjerne en sådan person fra konflikten i en rimelig periode, således at den samlede konflikt nedtrappes.

Der kan formentligt tænkes mange eksempler, hvor en minimumsstraf ikke synes anvendelig, fordi den ikke kan afspejle det kriminelle forholds grovhed med en straf på mindst 1 år. Det kan f.eks. være muligt, at en gymnasieelev, der har en overdreven interesse for våben, og som ellers er en vel fungerende studerende med orden i alle livets forhold, men som eksperimenterer med at bygge våben på en hobbyagtig måde, men i øvrigt aldrig ville påtænke at anvende disse til kriminalitet, vil være omfattet, og ligeledes hvis denne surfer efter våbenopskrifter på nettet, jf. svar på spørgsmål 31. Eller hvad med den kvinde, der har været jaget af en voldelig eksmand, som truer med at slå hende ihjel? En kvinde, som ikke længere orker krisecentre med sine to små børn, og som ikke har tillid til, at politiet kan beskytte hende, for det har det ikke været i stand til ved tidligere voldelige angreb. Nu anskaffer hun sig en pistol. Efter regeringens ændringsforslag vil en sådan kvinde formentligt skulle mindst 1 år i fængsel, og det kan måske synes urimeligt, selv om handlingen er ulovlig og naturligvis skal straffes. SF er modstander af selvtægt, og at borgere skal have våben liggende, og det skal straffes, men minimumsstraf tillader ikke, at konteksten bliver taget i betragtning.

Det er ikke muligt for ministeren at oplyse det nuværende udmålte gennemsnitsniveau for straffe for hvert af de områder, der berøres af ændringsforslaget om minimumsstraffene, jf. svar på spørgsmål 36, og det er således ikke muligt at få et overblik over nødvendigheden af udvidelsen af minimumsstraf ud over det i lovforslaget oprindeligt angivne.

SF er af den opfattelse, at ændringsforslaget ikke i tilstrækkelig grad tager højde for, hvordan forslaget vil påvirke kriminalforsorgens belæg og dagligdag. I svar på spørgsmål 13 oplyses det, at politiets visitationer og ransagninger i 2008 førte til beslaglæggelse af mere end 400 skydevåben. Det svarer således til et belæg på 400 pladser i fængslerne, og da en del af disse personer formentligt vil være banderelaterede og således skal placeres i særlige bandeafdelinger, vil det skabe problemer. I svar på spørgsmål 50 oplyser Københavns Fængsler, at det vil kunne medføre et øget træk på ressourcerne.

Selv om SF samlet set stemmer for regeringens lovforslag, må SF understrege de bekymringer, der findes i forhold til de fremkomne høringssvar – som både peger på, at lovforslaget medfører bevis- og fortolkningsmæssige problemer hos domstolene, og på, at begreberne, der anvendes, er for vage og upræcise. Der peges tillige på, at forslaget om en tidobling af dusører kan skabe problemer, ligesom CEPOS kritiserer, at zoneforbuddet kan føre til magtmisbrug. Endelig er SF bevidst om, at strafskærperne vil medføre forskelle i straffniveauerne, som ikke kan synes rimelige. Disse forhold, mener SF, er den stærkeste indikator på, at lovforslaget bør revideres efter 2 år, sådan som S og SF har foreslået.

SF kunne heller ikke støtte S's ændringsforslag om at udvide brugen af minimumsstraf af de samme årsager, som SF ikke kunne støtte regeringens ændringsforslag. SF anerkender, at minimumsstraf er et usædvanligt svar på en usædvanlig situation, og SF har derfor lagt afgørende vægt på, at når et skydevåben medbringes i det offentlige rum, opstår der en umiddelbar og konkret fare for, at det anvendes, hvilket er særlig strafværdigt. SF kan tilslutte sig regeringens betragtninger, jf. svar på spørgsmål 16, som er optrykt som bilag 2 til tillægsbetænkningen, om, at indførelse af mi-

nimumsstraffe rejser en række vanskelige principielle spørgsmål, og ønsker ikke at udbrede denne til andre områder end det i det oprindelige lovforslag nævnte.

SF ser dog strengt på alle overtrædelser af våbenlovgivningen og noterer, at strafferammen allerede med det oprindelige lovforslag ville være blevet hævet markant i forhold til våbenlovsovertrædelser i forbindelse med verserende bandeopgør, og som Socialdemokraternes og regeringens ændringsforslag ønsker at skærpe. En sådan skærpelse ville være ganske i tråd med SF's indstilling til lovforslag nr. L 171 (folketingsåret 2007-08, 2. samling), hvor SF støttede en skærpelse af strafferammen i forhold til skydevåben. Det er derfor SF's opfattelse, at Folketinget i stedet burde afvente virkningen af disse strafskærper.

Endelig anerkender SF, at straf ikke kan stå alene. Hvis problemer med bandekriminalitet skal løses, skal der en langsigtet forebyggende og resocialiserende strategi til. Dette er baggrunden for S's og SF's fælles forslag til folketingsbeslutning nr. B 191 om en effektiv og langsigtet bekæmpelse af organiseret kriminalitet. Beslutningsforslaget er optrykt som bilag 3 til tillægsbetænkningen, og SF stillede ved 2. behandling ændringsforslag om, at beslutningsforslagets indhold blev konkretiseret i et lovforslag.

Strafskærper holder kun bandemedlemmer fra gaden lidt længere. Det forhindrer ikke kriminalitet, og det forhindrer ikke, at ny kriminalitet sker efter endt afsoning. SF kan konstatere, at på det forebyggende og det resocialiserende plan har regeringen ingen nye ideer, hvis man ser bort fra forslaget om et banderåd.

SF har ikke set noget fra regeringen, der gør, at man stopper banderne på lang sigt. Sociolog Michael Hviid Jacobsen sagde på høringen i Folketinget, at Danmark befinder sig på et nulpunkt, hvad angår værktøjer til de-ganging, dvs. det at få folk ud af bandemiljøerne. De værktøjer vil SF ellers gerne være med til at udvikle.

SF ser med stor alvor på hver af de unge, vi taber til kriminalitet. Derfor har SF sammen med S fremlagt en lang række initiativer, der skal forebygge, at unge mennesker ender i bander. Vi vil bl.a. udvikle mandsopdækning som metode og skabe væresteder, der passer til de unge og har de åbningstider, der er behov for. SF vil fastholde dem i uddannelse, som vi ved er en grundsten i at leve et kriminalitetsfrit liv. SF vil skaffe dem i arbejde, og vi vil sikre hjælp til dem, der har forskellige psykiske sygdomme, ved at screene dem første gang, de laver noget groft. SF ønsker faktisk, at der skal sættes konsekvent ind, første gang de unge laver noget kriminelt. Der skal reageres.

SF har også et væld af forslag til indsatsen i fængslerne. Mere uddannelse – og behandling, for vi hørte jo ved høringen, at mange af bandemedlemmerne må forventes at være psykisk ustabile. Og et effektivt efterværn er nødvendigt. Vi har alt for mange dårlige løsladelser, hvor indsatte ender på sofaen hos kammersjukkerne, fordi de endnu engang løslades til gaden.

Desuden er der grundlæggende et stort behov for at koordinere indsatserne mellem de forskellige myndigheder. Der er behov for et bredt samarbejde mellem politi, sociale myndigheder, jobformidling, psykiatri, beboerforeninger og væresteder. Og også på ministerielt niveau skal der koordineres, så vi kan få en national handlingsplan for bekæmpelse af organiseret kriminalitet. Det kan ikke nytte noget, at retspolitik, socialpolitik, beskæftigelsespolitik og uddannelsespolitik kører i lukkede cirkler uden at tale med hinanden, hvilket er baggrunden for beslutningsforslag nr. B 141 om bekæmpelse af organiseret kriminalitet og væbnede opgør, som er fremsat af EL, S, SF og RV.

Et *mindretal* i udvalget (RV, EL og Simon Emil Ammitzbøll (UFG)) indstiller lovforslaget til *forkastelse*.

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurinn og Sambandsflokkurinn var på tidspunktet for tillægsbetænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og

havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i tillægsbetænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen.

Kim Andersen (V) Søren Pind (V) Karsten Nonbo (V) Peter Skaarup (DF) fmd.
Marlene Harpsøe (DF) René Christensen (DF) Tom Behnke (KF) Vivi Kier (KF)
Naser Khader (KF) Karen Hækkerup (S) Anne-Marie Meldgaard (S) Mogens Jensen (S)
Morten Østergaard (RV) Anne Baastrup (SF) nfmd. Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)
Simon Emil Ammitzbøll (UFG) Line Barfod (EL)

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	2
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Oversigt over bilag vedrørende L 211 efter afgivelse af betænkning

Bilagsnr.	Titel
10	Betænkning
11	1. udkast til tillægsbetænkning
12	Pressemeddelelse om åbent samråd om afgrænsning af minimumsstraffe

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 211 efter afgivelse af betænkning

Spm.nr.	Titel
46	Spm. om, hvad Rigspolitichefen og Rigsadvokaten mener om de stillede ændringsforslag fra henholdsvis ministeren og Socialdemokratiet om affattelse af straffelovens § 192 a, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
47	Spm. om at definere »grove våbenlovsovertrædelser«, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
48	Spm. om at definere »særlig skærpende omstændigheder«, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
49	Spm. om at redegøre for, hvordan kriminalforsorgen har kapacitet til de ca. 400 overtrædelser årligt, jf. svar på spørgsmål 13, som lovforslaget vil medføre minimumsstraf til, og hvordan det tilsikres, at bandefdelingerne i fængslerne har plads til bandemedlemmerne, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
50	Spm. om at kommentere artiklen i Fængselsfunktionæren, maj 2009: »Større magt til afdelingerne på Københavns Fængsler«, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
51	Spm., om urmageren fra København, der havde et våben mod røverier liggende, ville være omfattet af ministerens ændringsforslag, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
52	Spm., om en autonom, der har en molotovcocktail liggende, jf. begivenhederne ved ungdomshuset, vil være omfattet af ministerens ændringsforslag, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
53	Spm., om en voldsramt kvinde med en psykopatisk eksmand vil være omfattet af ministerens ændringsforslag, hvis hun anskaffer sig et skydevåben, fordi hun ikke tror, politiet kan beskytte hende, og hun ikke orker at bo på krisecenter længere, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
54	Spm., om en flypassager, der pågribes med en ladt revolver i en kabine i et passagerfly, vil kunne undgå sigtelse for ulovlig våbenbesiddelse, og hvis ikke, om vedkommende i så fald skulle have minimumsstraffen på 1 år, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
55	Spm., om en person kan opnå politiets og luftfartsmyndighedernes tilladelse til at transportere en revolver og ammunition i en håndtaske og medtage det i kabinen fra for eksempel Oslo til København med

den hensigt at aflevere våbnet til politiet ved ankomsten, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

56 Spm. om oversendelse af talepapir til brug for besvarelse af samrådssp. A fra samrådet 27/5-09, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 211

Samrådspm.nr.

Titel

A Samrådssp. om detaljeret at redegøre for afgrænsningen af de tilfælde, der er omfattet af minimumsstraffen, til justitsministeren

Et af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålet og svaret er optrykt efter ønske fra SF.

Spørgsmål 16:

Vil ministeren – som teknisk bistand – udarbejde et ændringsforslag, således at alle sager vedrørende besiddelse m.v. af skydevåben (med eller uden ammunition), uanset om det er på et offentligt tilgængeligt sted eller på bopælen eller lign., straffes med minimumsstraffen på 1 år?

Svar:

Justitsministeriet har forstået spørgsmålet således, at der ønskes teknisk bistand til et ændringsforslag, hvorefter overtrædelser af våbenlovgivningen ved under særlig skærpende omstændigheder at besidde, bære eller anvende et skydevåben med eller uden ammunition skal være omfattet af en minimumsstraf på fængsel i 1 år, og hvorefter dette skal gælde, uanset om besiddelsen mv. sker på et offentligt tilgængeligt sted eller ej.

Endvidere har Justitsministeriet forstået spørgsmålet således, at ændringsforslaget ønskes udformet således, at overtrædelser af våbenlovgivningen ved under særlig skærpende omstændigheder at besidde mv. andre våben (end skydevåben) eller eksplosivstoffer, hvor våbnet eller eksplosivstofferne på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, alene skal være omfattet af minimumsstraffen, hvis overtrædelserne sker på offentligt tilgængeligt sted.

Et sådant ændringsforslag vil kunne udformes således:

»Til § 1

x) Nr. 6 affattes således:

»6. § 192 a, affattes således:

»§ 192 a. Med fængsel fra 1 år indtil 6 år straffes den, der overtræder lovgivningen om våben og eksplosivstoffer ved under særlig skærpende omstændigheder at besidde, bære eller anvende

1) skydevåben eller

2) andre våben eller eksplosivstoffer på offentligt tilgængeligt sted, når våbnet eller eksplosivstofferne på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade.

Stk. 2. Den, der i øvrigt overtræder lovgivningen om våben og eksplosivstoffer under særlig skærpende omstændigheder, straffes med fængsel indtil 6 år.«

[Minimumsstraf på fængsel i 1 år for alle overtrædelser af våbenlovgivningen med skydevåben under særlig skærpende omstændigheder]«

Ændringsforslaget ville i givet fald indebære den udvidelse i forhold til lovforslaget, at bl.a. ulovlig besiddelse af skydevåben på offentligt tilgængeligt sted af skydevåben *uden* tilhørende ammunition samt ulovlig besiddelse mv. *på bopælen* af skydevåben både med eller uden tilhørende ammunition ville være omfattet af minimumsstraffen på fængsel i 1 år.

Når lovforslaget er udformet således, at minimumsstraffen gælder ved besiddelse m.v. *på offentligt tilgængeligt sted* af *enten* skydevåben *med* tilhørende ammunition *eller* andre våben og eksplo-

sivstoffer af særdeles farlig karakter, skyldes det navnlig, at sådanne overtrædelser indebærer den største og mest direkte fare for, at almindelige borgere kan blive tilfældige skudofre, sådan som der desværre er set eksempler på.

Som der er redegjort for i lovforslagets bemærkninger, finder regeringen, at indførelse af minimumsstraffe rejser en række vanskelige principielle spørgsmål, som i de senere år også har været debatteret i Folketinget flere gange. Regeringen har besluttet at anmode Straffelovrådet om fremadrettet at vurdere det principielle spørgsmål om, på hvilken måde lovgivers ønske om at tilkendegive, hvordan straffen for visse lovovertrædelser bør være i typesituationer, mest hensigtsmæssigt kan udtrykkes i lovgivningen med respekt for domstolenes rolle som den dømmende magt, der har den endelige afgørelse om skyld og straf i hver enkelt konkrete sag. Straffelovrådet vil i den forbindelse også skulle vurdere spørgsmålet om minimumsstraffe.

Det bemærkes, at ændringsforslaget i givet fald ville medføre en forskellig behandling af på den ene side tilfælde, hvor der f.eks. på bopælen opbevares skydevåben med eller uden ammunition, og på den anden side tilfælde, hvor der på bopælen opbevares andre våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakterer er egnede til at forvolde betydelig skade. En sådan forskel ville efter Justitsministeriets opfattelse ikke være velbegrundet.

Forslag til folketingsbeslutning om effektiv og langsigtet bekæmpelse af organiseret kriminalitet i Danmark (B 191) fremsat den 21. april 2009 af Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) og Karen Hækkerup (S) m.fl.

Beslutningsforslaget er optrykt efter ønske fra SF.

**Forslag til folketingsbeslutning
om effektiv og langsigtet bekæmpelse af organiseret kriminalitet i Danmark**

Gennem 9 måneder er der blevet skudt i flere danske byer, særlig i København. Skyderierne har for en stor dels vedkommende været en alvorlig bestanddel af et opgør mellem rockere og bander. Opgøret har imidlertid ikke kun alvorlige konsekvenser for de direkte involverede kriminelle – en lang række uskyldige mennesker er blevet ufrivillige ofre for gangsteropgøret, også med dødelig udgang.

Den helt ekstraordinære og helt uacceptable situation kræver en hård kurs imod organiseret kriminalitet; men den kræver også en hård kurs imod årsagerne til kriminalitet. Det handler om initiativer, der skal bremse fødekæden af unge mennesker til banderne og trække bandemedlemmerne ud af kriminaliteten ved en ordentlig resocialiserende indsats. Målet er mindre kriminalitet og færre ofre.

Folketinget pålægger derfor regeringen at sikre:

1. At fødekæden til banderne bremses – initiativer rettet mod de unge ved
  - indførelse af SSP+ og flere beføjelser til SSP-samarbejde samt en kommunal strategi for forebyggelse af ungdomskriminalitet,
  - flere sociale tiltag,
  - etablering af et videncentret for ungdomskriminalitet,
  - oprettelse af ungdomsråd,
  - forslag til styrkelse af indsatsen over for ungeofre,
  - anonym rådgivning.
2. Bedre resocialisering ved
  - grundig udredning,
  - kognitiv terapi som vilkår for udgang og løsladelse,
  - bedre løsladelser,
  - flere pensionspladser,
  - dispensationer til straffeattester.

Bemærkninger til forslaget

Skoler på Nørrebro har måttet lave evakueringsplaner. Børnehaver sætter panserglass for vinduerne for at beskytte børnene. Der er fundet våben i sandkasser. Biblioteket på Blågård Plads har i en

periode været nødsaget til at ændre åbningstider på grund af skyderier. Det samme har medborgerhuset på Blågårds Plads og Korsgadehallen.

Helt almindelige københavnere er blevet passet op på åben gade af selvbestaltede bander og tvunget igennem kropsvistationer. Teenageknægte render rundt med våben. Politiet har - efter det store borgermøde i Korsgadehallen – udtalt, at det var for farligt at patruljere på og omkring Blågårds Plads til fods, til hest eller på cykel. Det sætter almindelige borgeres sikkerhed i et alvorligt perspektiv.

Det er Danmarks tættest befolkede bydel, vi taler om – hvor politiet ikke mener der kan patruljeres, og hvor der er blevet skudt i flæng og hverdagen er vendt op og ned for tusinder af danskere.

Bagmændene bag dette er organiserede kriminelle. Det er rockere og bander, som lever af hash- og/eller narkohandel. Det er bander, som sætter deres vilje igennem med trusler og med vold, og – i alt fald for rockernes vedkommende – med meget stor sandsynlighed for kriminelle aktiviteter, som ud over hash og narko også omfatter våben, kvindehandel, prostitution, hvidvaskning, tæskehold, vidnetrusler osv.

SF og Socialdemokratiets forslag bygger på, at vi skal gøre noget ved situationen her og nu ved at gribe stærkt ind over for de mennesker, der bærer våben. Det er derfor nødvendigt med en straf, der effektivt får våbenbærerne væk fra gaden. Men straf kan aldrig stå alene, og derfor introducerer SF og Socialdemokratiet en lang række forslag, der skal sikre, at de dømte efter endt afsoning kan få mulighed for at leve et kriminalitetsfrit liv.

Straf er brandslukning, når det er gået galt. Det er derfor indlysende, at der skal gøres noget, inden unge mænd udvikler sig til hærdebrede og hårdkogte kriminelle. Derfor indeholder SF og Socialdemokratiets forslag også en lang række initiativer, der skal fange de unge, der er i risikozonen for at blive kriminelle.

Bremsning af fødekæden til banderne – initiativer rettet mod de unge

Et styrket SSP-samarbejde og en kommunal strategi for forebyggelse af ungdomskriminalitet.

Det danske SSP-samarbejde er unikt. Samarbejdet mellem socialforvaltning, skole og politi har vist sig meget værdifuldt. Det skal derfor styrkes i de problemramte kommuner. Det skal udvides til at omfatte SSP+, der har unge til det fyldte 23. år som målgruppe. Dermed sikrer vi, at der stadig er en solid forebyggelsesindsats efter det 18. år. Det er værd at huske, at langt hovedparten af bandedmedlemmerne, der er pågrebet under konflikten, er over 18 år. Der er altså brug for en stærk social indsats, også efter det fyldte 18. år.

SSP skal have udvidede beføjelser til at igangsætte initiativer, hvor det skønnes nødvendigt.

Ifølge en undersøgelse foretaget af Børnerådet har kun 1 ud af 9 kommuner målsætninger for, hvordan de vil bekæmpe ungdomskriminalitet. Kommunerne er i dag udelukkende forpligtede til at have en sammenhængende børn og unge-politik. Det er SF og Socialdemokratiets opfattelse, at det er en forudsætning for, at kommunerne har fokus på ungdomskriminalitet, at de har målsætninger for, hvordan de lokalt vil komme den til livs. Derfor foreslår SF og Socialdemokratiet, at kommunerne forpligtes til at lave sådanne målsætninger.

Sociale tiltag

Først og fremmest er det vigtigt at forebygge fattigdom og marginalisering. For netop fattigdom er et af de elementer, der skaber flere udsatte børn. Når forældre ikke har penge nok til mad sidst på måneden eller ikke kan få en ordentlig bolig til dem selv og deres børn, øger det sandsynligheden for at ende i misbrug eller manglende overskud til at tage sig ordentligt af børnene.

Der er behov for, at vi sætter massivt ind i 1-6-års-alderen, hvor effekten af indsatsen ser ud til at være størst. Men ofte er der først for alvor hjælp og støtte at hente, når tingene har udviklet sig så meget, at den bedste løsning for barnet er at blive anbragt uden for hjemmet. Der er brug for en langt mere effektiv og tidlig indsats for de udsatte børn, men det kræver også, at vi har et system, der kan opfange dem, når de første alarmklokker ringer. Der er brug for et tværfagligt samarbejde mellem institutionerne, myndighedssocialrådgiverne og sundhedsplejen, så man kan hjælpe børnene, forældrene, pædagogerne og lærerne, inden problemerne vokser sig store, inden børnene ryger ud af skolen, og inden forældrene er kommet i konflikt med det offentlige.

Medansvar gennem dialog

Det er vigtigt, at både den unge selv og familien gøres medansvarlige. Vi må i en vedholdende dialog insistere på, at familien lever op til sin rolle og medvirker til, at den unge udvikler sig godt. Men der er behov for dialog og forpligtende samarbejde, ikke for tvang og straf. Det ødelægger muligheden for gode processer med familierne og i lokalområdet. Og vi skal huske, at mange af disse forældre end ikke har ressourcerne til at styre deres eget liv, og derfor står de ofte også magtesløse over for deres børns problemer.

En god undersøgelse og en god indsats forudsætter i langt de fleste sager et godt samarbejde med forældrene, og at de oplever indsatsen som en hjælp og en støtte. Al forskning viser, at konflikter mellem myndighederne og forældrene giver børnene problemer, så det er vigtigt at undgå det i alle de tilfælde, hvor det er muligt.

Hjælp til de forældre der ikke magter forældreansvaret

Udsatte familier har oftest en elendig økonomi og er præget af mangel på ressourcer. Det er et vedholdende og stort pres, som skærper familiens øvrige problemer – social isolation, dårligt helbred, dårlig bolig, misbrug m.v. – og som gør forælderrollen endnu sværere. Familierne skal have tilført ressourcer, så deres egne kræfter til at slås med problemerne bliver styrket. Det er ikke nok med flere og bedre institutioner, behandlingstilbud osv. Fattigdom er et problem for mange børn, og vi må også bekæmpe fattigdommen for at hjælpe børnene.

- Udsatte familiers bolig skal sikres: Bedre sikring mod udsættelse fra boligen. Kommunerne skal informeres, hvis børnefamilier har problemer med at betale husleje og risikerer udsættelse, og de skal forpligtes til at gribe ind for at løse problemerne, så familierne ikke står på gaden.
- Nedskæringerne af kontanthjælpen skal væk: Regeringens nedskæringer af kontanthjælpen – starthjælp, kontanthjælpsloft, 300-timers-reglen osv. – rammer i høj grad netop udsatte familier. Alene de familier, der rammes af kontanthjælpsloftet, har efter Beskæftigelsesministeriets skøn 30.000 børn. De nedskæringer skal væk, hvis vi ikke skal se en alvorlig skærpelse af problemerne i en stor gruppe familier.
- Økonomisk hjælp uden en »børnesag«: En familie skal kunne få økonomisk hjælp til lejrskole, idræt, ferier m.v. uden en kæmpeundersøgelse (§ 50-undersøgelse) af dens forhold. En familie skal ikke først blive en »sag« for at kunne få hjælp.

Førstegangskriminelle skal udredes og behandles

Der er en klar sammenhæng mellem sindslidelser og kriminalitet. En undersøgelse af unge i sikrede institutioner viste, at 69 pct. (jf. »For ung til at være kriminel«, debatoplæg, Børnerådet, januar 2006) havde en sindslidelse eller personlighedsforstyrrelse, mens en anden undersøgelse fra Fyn viser, at en del af de unge kriminelle var dårligt begavede, nogle endog så dårligt begavede, at de slet ikke forstod, at de skulle straffes og hvorfor. Det betyder, at unge bliver kriminelle, fordi de er ubehandlede. Skal den grove kriminalitet stoppes tidligt, skal de unge derfor udredes mentalt og intelligensmæssigt, første gang de begår kriminalitet, eventuelt med en indkøringsfase, hvor der

fokuseres på de grove forbrydelser først, f.eks. grov, personfarlig kriminalitet, ildspåsættelser og grove røverier.

Der skal forskes i, hvordan man kan lave gode udredninger, så de bliver mere brugbare, og hvordan vi effektivt kan anvende de data, der ofte i en meget tidlig alder ligger hos skolepsykologerne, til at etablere tilbud, der også rækker efter 9. klasse. Alle udredte skal have en handlingsplan og relevante tilbud.

Der er i øjeblikket en manglende koordination mellem de forskellige dele af psykiatrien og mellem sektorerne. Der skal generelt arbejdes for bedre kommunikation og en klar ansvarsfordeling mellem psykiatrien, socialforvaltningen og kriminalforsorgen. Der er lige nu for mange sindslidende, der falder mellem to stole, fordi ingen tager ansvar, og risikoen for, at den sindslidende unge begår kriminalitet, er rigtig stor.

Konsekvenser for den unge – udvikling af mandsopdækning

Det skal have konsekvenser for de unge, når de opfører sig urimeligt i forholdet til dem selv og deres omgivelser. Men konsekvensen er ikke udsmidning eller straf, som når en institution udstøder en ung, fordi denne ikke overholder reglerne. Indsatsen skal være konsekvent i den forstand, at kvalificerede voksne skal rykke tættere på den unge, når den unge viser, at han/hun endnu ikke kan finde ud af det selv. Og det er her, der er behov for at udvikle tilbud med en eller anden form for »mandsopdækning« af de mest krævende unge. Der mangler simpelthen tilbud i det spillerum, der ligger før institutionsanbringelser og sikrede institutioner.

Alle børn og unge skal fastholdes i undervisningen

Kommunernes forpligtelse til at sikre børn og unge skoletilbud skal fastholdes. Det kan ikke være rigtigt, at ca. 500 børn (»Børn, der gennem længere tid ikke modtager undervisning«, MUUSMANN Research & Consulting på vegne af Undervisningsministeriet, januar 2008) er registreret uden et skoletilbud i kortere eller længere tid. Det er den sikre vej til marginalisering.

Socialrådgiverne skal have tid til at tage sig af indberetningerne

Overbelastede socialrådgivere betyder, at man i mange kommuner er alt for lang tid om at reagere på indberetninger eller følge op på foranstaltninger. En indrapportering fra en skole om, at den unge er på vej i en kriminel løbebane, risikerer at ligge flere måneder, før der handles på den. Der er enten brug for, at sagsbehandlere skal bruge mindre tid på bureaukrati, eller at der fastsættes et maksimum for, hvor mange sager en sagsbehandler kan have i forhold til stadig at kunne gøre en fagligt forsvarlig indsats. Samtidig er der brug for en holdningsændring i mange kommuner, så sagerne bliver et fælles ansvar og ikke er afhængige af den enkelte sagsbehandler.

Der er en tæt sammenhæng mellem antallet af sager og kvaliteten af det sociale arbejde. Derfor skal der lovgivningsmæssigt fastsættes rammer for, hvor mange sager den enkelte sagsbehandler kan have på de enkelte sagsområder. Rammerne skal være forpligtende for kommunerne, men de skal ikke regulere sagstallet i detaljer. På den måde kan man sikre, at de enkelte forvaltninger normeres således, at det er muligt at leve op til de administrative og faglige krav. Dansk Socialrådgiverforening har en række bud på sådanne måltal. F.eks. bør en børnesagsbehandler maksimalt have 35 familier med maksimalt to børn med aktive sager.

Videncenter for ungdomskriminalitet

Ifølge Børnerådet mangler der dansk forskning om ungdomskriminalitet (jf. »For ung til at være kriminel«, debatoplæg, Børnerådet, januar 2006). Det er SF og Socialdemokratiets opfattelse, at bekæmpelsen af ungdomskriminalitet er meget vigtig, da det ofte er i barndommen eller ungdomsli-

vet, en kriminel løbebane grundlægges. Der er derfor behov for en systematisk opsamling af viden om, hvilke tiltag der virker bedst over for de forskellige former for ungdomskriminalitet. SF og Socialdemokratiet foreslår på den baggrund, at der etableres et nationalt videncenter for ungdomskriminalitet.

Forslag til styrkelse af indsatsen over for unge ofre

I Sverige har man i et stykke tid haft et støttetilbud for børn og unge, der bliver udsat for en forbrydelse. Tilbuddet, et støttecenter, er etableret på baggrund af forskning, der fortæller, at unge gerningsmænd selv har været ofre. Det er derfor vigtigt, hvis vi skal undgå at producere fremtidige gerningsmænd, at børn får bearbejdet en grim oplevelse som f.eks. at blive overfaldet i skolegården, eller at en gruppe store drenge har stjålet ens mobiltelefon. Dette tilbud skal også omfatte de sager, hvor et barn måske ikke vil fortælle, hvem der har gjort noget, men har brug for at læse af og bearbejde en oplevelse.

Anonym rådgivning

Nogle forældre er meget usikre på, hvordan de skal tackle deres børn eller unge, som udviser tegn på at være udsatte. Der er behov for, at de kan drøfte sagen med fagfolk, uden at det nødvendigvis fører til en social sag. Det er vigtigt, at der kan opbygges en tillidsfuld dialog omkring den unge. Der bør derfor etableres en anonym rådgivning, hvor forældrene kan henvende sig - uden registrering - direkte fra gaden, når motivationen eller problemerne er der. Der skal sidde de relevante fagfolk, der skal til, for at der kan startes en sag, hvis forældrene er klar til det.

Ungdomsråd

De unge er dem, der bedst ved, hvad der rører sig i ungdomslivet. Det er således vigtigt, at politiet har en god kontakt til de unge og hele tiden er på forkant med udviklingen i de unges liv, f.eks. med hensyn til nye rusmidler. Derfor bør vi i Danmark etablere ungdomsråd efter svensk forbillede. Her skal et repræsentativt udsnit af unge lokalt sammen med politiet diskutere nye trends og kriminalitetsrisici. Politiet kan på den måde hele tiden være på forkant med udviklingen i ungdomslivet.

Bedre resocialisering

Indespærring i sig selv gør ikke en kriminel til en bedre person. Derfor skal fængsel nytænkes: Ud med meningsløst dippetarbejde og opbevaring og ind med behandling, kurser, uddannelse og kvalificerende beskæftigelse. Løsladelserne skal være bedre. Målet er færre gengangere og dermed færre nye ofre.

Grundig udredning

Alt for mange indsatte har problemer af forskellig art (jf. »For ung til at være kriminel«, debatoplæg, Børnerådet, januar 2006). Det blokerer for, at de kommer ud af deres kriminelle løbebane. De indsatte skal derfor ved indsættelse eller ved første varetægtsfængsling udredes omkring deres sociale, fysiske, psykiske og uddannelsesmæssige forhold.

Udredningen skal bruges til at tilpasse de uddannelses- eller behandlingstiltag, som fængslet kan tilbyde den enkelte.

Alle indsatte skal deltage i aktiviteter, der forbedrer deres livssituation socialt, uddannelsesmæssigt, psykologisk og fysiologisk. De indsatte skal være forpligtede til at deltage i disse tilbud, og det skal være en betingelse for prøveløsladelse. Det kræver samtidig, at fængsler og sikrede institutioner får flere ressourcer i form af både relevant fagpersonale og tidssvarende faciliteter, så det reelt er muligt at lave kompetencegivende aktiviteter.

Et konkret mål må være, at alle forlader stedet med nye kompetencer.

Der skal uddannes uddannelsesvejledere i alle kriminalforsorgens institutioner, således at der kan laves en plan vedrørende arbejde eller uddannelse for hver enkelt indsat. Møgelkærmodellens tanker om samarbejde med uddannelsesinstitutioner uden for kriminalforsorgen skal udbredes og udvides. Foruden erhvervsuddannelser og lign. skal det medtænkes, hvordan man kan introducere kortere kurser i f.eks. svejsning, truckcertifikat, lastbilkørekort m.v., så korttidsafsonere også får muligheder for at opkvalificere sig.

Kognitiv terapi som vilkår for udgang og løsladelse

Manglende selvkontrol er en dokumenteret risikofaktor i forbindelse med kriminalitet, men der er gode erfaringer med behandling (SFI Campbell, »Det nytter at behandle unge hårde kriminelle«, 5/2008), f.eks. via kognitiv terapi, hvor den indsatte lærer at tage ansvar for sine handlinger og vælge at handle anderledes.

Studier fra USA, Canada og England viser, at kognitiv terapi kan være vejen frem, hvis man vil reducere tilbagefald til de kriminelle løbebaner. Hver fjerde kom ud af kriminaliteten og kunne skabe sig en normal tilværelse.

Kognitiv terapi skal derfor være et vilkår for udgang eller prøveløsladelse. Man kan ikke tvinge et menneske til at forandre sig, men man kan give det muligheden for det. Motivationen må man arbejde med undervejs.

Bedre løsladelser

Inden løsladelse skal det sikres, at der er ordentlige forhold efter løsladelsen. Kriminalforsorgen skal følge indsatte i deres liv efter løsladelse, så der opnås ordentlig planlægning, sammenhæng og overgang fra fængsel til frihed. Kriminalforsorgen skal derfor have kompetencer til at lægge en plan for den indsatte, som skal realiseres efter løsladelse. Planen skal sikre, at der er bolig, job/uddannelsesplan og en mentor tilknyttet ved løsladelse. Det er særlig vigtigt, at dette bruges i forbindelse med prøveløsladelser, sådan at den indsatte kan forpligtes til at deltage i efterværnet.

Flere pensionspladser

Nogle indsatte har brug for en længerevarende udslusning for at komme på rette kurs. Derfor skal der oprettes flere pensionspladser og mulighed for længerevarende ophold. Der skal være vilkår knyttet til opholdet: Hvis udslusningsprogrammet i form af uddannelse, job og lign. ikke følges, kommer vedkommende tilbage i fængslet.

Det skal endvidere undersøges, om man kan bruge familiepleje eller netværk til de allermest udsatte.

Dispensationer til straffeattester

Når en tidligere kriminel skal søge arbejde eller optagelse på en uddannelse, skal der være bedre mulighed for, at kun de kriminelle handlinger, som er relevante for den pågældende arbejdsplads eller uddannelsesinstitution, fremgår af straffeattesten. Det skal være muligt at søge dispensation til at få en ren straffeattest med henblik på arbejde eller optagelse på studium. Der foretages en konkret vurdering af hele ansøgerens situation i hvert tilfælde. Begås ny kriminalitet, bortfalder dispensationen.